

LÄRAR- HANDLEDNING

Hjärta av glas
av Ingelin Angerborn
En handledning av David Renklint

Introduktion

- *Varför heter den där ön Dödens ö? frågade jag.*
- *För att alla som går iland där ...*
- *Men sluta, avbröt Frank. Jag har ju sagt att du inte ska prata om det. Elsa tog ett djupt andetag och fortsatte där hon hade slutat.*
- *Dom dör, sa hon.*

Shirin och hennes kompisar, Nelli och Bella, ska tillbringa några av sommarlovets sista dagar i Shirins mosters sommartorp, en enslig liten stuga som ligger alldeles vid en sjö. Torpet visar sig sakna både toa och en hel del andra bekvämligheter, men tjejerna tycker det är jättemysigt ändå. Åtminstone tills allt det konstiga börjar ...

Vad är det egentligen för mystiska knackningar de hör när de ska sova? Vems är den gamla boken de hittar i en kista på vinden? Och vad är det för egendomligt ljus de ser på ön ute i sjön? Ön som sägs vara drabbad av en förbannelse, och som brukar kallas Dödens ö ...

Fjärde delen i den andlöst spännande Hjärtserien. *Hjärta av glas* är en fristående fortsättning på *Hjärta av damm*, *Hjärta av sten* och *Hjärta av mörker*.

Jobba vidare med boken

Hjärta av glas kan användas i flera ämnen inom skolan utöver svenskan och användas som diskussionsunderlag i samband med bland annat historia och religion, med fokus på exempelvis folktro och livsåskådning.

Nedan följer några exempel på punkter från olika ämnens centrala innehåll för årskurs 4–6 i Lgr11 som kan kopplas till *Hjärta av glas*, antingen som fristående lektionsstoff eller som grunden för ett ämnesöverskridande arbete. Då det är så många punkter från det centrala innehållet i svenska samt svenska som andraspråk som kan kopplas till läsningen av boken och diskussionen om den nämns inte dessa ämnen nedan, men svenskämnet har legat som grund för formuleringen av majoriteten av läsförståelsefrågorna.

Sedan kommer de ovan nämnda läsförståelsefrågorna kopplade till varje kapitel och slutligen finns det förslag på frågor att diskutera efter läsningen. Frågorna är tänkta att utveckla elevernas läsförståelse och samtidigt väcka läslust. Alla frågor kan användas fristående från varandra och som exempel kan fokus vara på enbart ”på raderna”-frågorna, som handlar om berättelsens handling. I vissa grupper och vid vissa tillfällen kan detta fungera bättre som lässtrategi än att analysera för djupt eller att koppla för mycket till elevers egna erfarenheter.

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGORNA ÄR INDELADE I TRE KATEGORIER:

- På raderna, som handlar om att hitta svaret i texten. Det explicita.
- Mellan raderna, att dra egna slutsatser, analysera, inferera och tolka. Det implicita.
- Bortom raderna, att reflektera och tänka mer utanför berättelsen, antingen genom att diskutera i helklass eller mindre grupper. Här görs också kopplingar till elevens egna erfarenheter.

Lgr11

BIOLOGI

- Människans pubertet, sexualitet och reproduktion samt frågor om identitet, jämställdhet, relationer, kärlek och ansvar.

RELIGIONSKUNSKAP

- Kristendomens betydelse för värderingar och kultur i det svenska samhället förr och nu. Kristna högtider och traditioner med koppling till kyrkoåret, till exempel sånger och psalmer.
- Hur olika livsfrågor, till exempel synen på kärlek och vad som händer efter döden, skildras i religioner och andra livsåskådningar.
- Hur olika livsfrågor, till exempel vad som är viktigt i livet och vad det innebär att vara en bra kamrat, skildras i populärkulturen.
- Några etiska begrepp, till exempel rätt och orätt, jämlikhet och solidaritet.
- Vardagliga moraliska frågor som rör flickors och pojkars identiteter och roller, jämställdhet, sexualitet, sexuell läggning samt utanförskap och kränkning.

GEOGRAFI

- De svenska, nordiska och övriga europeiska natur- och kulturlandskapen. Processen bakom samt deras utmärkande drag och utbredning.
- Jorden naturresurser, till exempel vatten, odlingsmark, skogar och fossila bränslen. Var på jorden olika resurser finns och vad de används till. Vattnets betydelse, dess fördelning och kretslopp.

HISTORIA

- Vad historiska källor, till exempel dagböcker och arkivmaterial, kan berätta om Sveriges historia och om likheter och skillnader i levnadsvillkor för barn, kvinnor och män.

SAMHÄLLSKUNSKAP

- Familjen och olika samlevnadsformer. Sexualitet, könsroller och jämställdhet.

Före läsningen

- Beskriv omslaget, med ett eller flera ord. Lek med adjektiv.
- Vilka detaljer kan du se?
- Vad gör dig mest nyfiken?
- Har du läst eller sett något liknande?
- Vad tror du att den här boken kommer handla om?
- Har du läst något annat av författaren?

Under läsningen

Oavsett om det är högläsning eller tyst läsning kan det finnas behov av att stanna upp och diskutera en del ord och uttryck. Eleverna kan själva också samla på sig svåra ord som sedan kan användas i övningar, och för att göra tydliga kopplingar till andra ämnen.

Läsförståelse- frågor

Kapitel 1

ORD OCH UTTRYCK

dra på munnen, uttryck, ängslig

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad heter jaget som berättar? (på raderna)
- Vem är Maryam? (på raderna)
- Vad skrattar de åt? (mellan raderna)
- Vad är unikt med Nelli? (mellan raderna)
- Känner du till några roliga eller konstiga orsnamn? (bortom raderna)

Kapitel 2

ORD OCH UTTRYCK

hiva upp, playa, grumlig, trasmatta, spetsgardin

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad är Olyckan? (på raderna)
- Vad menar Shirin med att Maryam är hennes moster ”på gott och ont”?
(mellan raderna)
- Varför blir tjejerna så besvikna?
(mellan raderna)
- Vilket språk kommer ordet playa ifrån?
(bortom raderna)

Kapitel 3

ORD OCH UTTRYCK

onekligen, (halv)dunkel, grimasera, begravningsbyrå, plira

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför kan de inte ha en lampa? (på raderna)
- Varför tänker Shirin att Nelli kan ha lite sjuk humor? (mellan raderna)
- Skulle du våga sova på vinden?
(bortom raderna)

Kapitel 4

ORD OCH UTTRYCK

svårtydd, ögonvrån, vid gavel, lönnfack

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad tjafsar tjejerna om? (på raderna)
- Varför har Shirin dålig aptit? (mellan raderna)
- Varför finns det bara en madrass?
(mellan raderna)
- Vad menas med ”finns det hjärterum, så finns det stjärterum”? (bortom raderna)

Kapitel 5

ORD OCH UTTRYCK

underlig, exorcism, klåda

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad hittar de i lönnfacket? (på raderna)
- Vad är det i boken? (på raderna)
- Varför skojar Bella om att man kanske ska säga abrakadabra också? (mellan raderna)
- Vad är det som skrattar, tror du?
(bortom raderna)

Kapitel 6

ORD OCH UTTRYCK

obegriplig, generad

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad äter de för efterrätt? (på raderna)
- Vilka är Hilding och Mårten? (på raderna)
- Varför borde Maryam ha hört skrattet?
(mellan raderna)
- Varför vågar inte Shirin bada?
(mellan raderna)
- Tycker du om rabarberpaj? Vad är din favoritefterrätt? (bortom raderna)

Kapitel 7

ORD OCH UTTRYCK

med jämna mellanrum, engelska sjukan, mull, nageltrång, nödlögn, oregelbunden, morsealfabetet

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vem är Gertrud? (på raderna)
- Varför skulle Nelli behöva timjan? (mellan raderna)
- Vad menar Shirin med att vissa saker från herbariet verkar vara direkt hämtade från Harry Potter? (bortom raderna)
- Har du varit kär i någon? (bortom raderna)

Kapitel 8

ORD OCH UTTRYCK

utelämna

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför messar Shirin Maryam? (på raderna)
- Varför blir Shirin och Bella rädda att Nelli kan ha sett något? (mellan raderna)
- Tror du på spöken? (bortom raderna)

Kapitel 9

ORD OCH UTTRYCK

flämtning, husknut, vattenlöslig, snörpa

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför behöver de bada? (på raderna)
- Hur kan Nelli bli röd i ansiktet? (mellan raderna)
- Varför vill de ha en båt? (mellan raderna)
- Har du målat ett hus eller en vägg någon gång? (bortom raderna)

Kapitel 10

ORD OCH UTTRYCK

lita blint, villrådlig, belåten, hjärtinfarkt

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför är de sura på Nelli? (på raderna)
- Vad ska de gå och handla? (på raderna)
- Vem var Valter och vad hände med honom? (mellan raderna)
- Vad gissar du att flickan var på väg att säga om Olyckshuset? (bortom raderna)

Kapitel 11

ORD OCH UTTRYCK

avrätta, galgbacke

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad googlar de? (på raderna)
- Varför kan inte Shirin riktigt släppa att det skulle ha hänt något i huset? (mellan raderna)
- Vilken glass skulle du ha valt? (bortom raderna)
- Googla på ”Dödens ö” och se om du kan hitta tavlan som flickorna pratar om! (bortom raderna)

Kapitel 12

ORD OCH UTTRYCK

ranglig, omsorgsfullt, karg, rimlig, alsolsprit, besynnerlig, gäll, ödesmättad, myt

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad har Nelli tappat? (på raderna)
- Varför pysslar Maryam om Nellis tå? (mellan raderna)
- Varför var tranorna enligt myten lite otäcka? (mellan raderna)
- Har du sett en trana? (bortom raderna)

Kapitel 13

ORD OCH UTTRYCK

skymning, betrakta, bedjande, skrock

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vilka var det som knackade på dörren? (på raderna)
- Vad ville de lämna? (mellan raderna)
- Varför blev de förvånade över att de ville lämna ett rött band? (mellan raderna)
- Hur förklarar Elsa att ön heter Dödens ö? (mellan raderna)

Kapitel 14

ORD OCH UTTRYCK

varsla, logik, emoji, tillgjord, stocka sig

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför pratar de om knackningen? (på raderna)
- Vad berättar Nelli om sin förmåga? (på raderna)
- Hur förklarar Nelli allt konstigt som händer? (mellan raderna)
- Varför tror du att man säger ”snabb som blixten”? (bortom raderna)

Kapitel 15

ORD OCH UTTRYCK

hävda, lättnad, science fiction-film, freak

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför stängde Nelli av sin kraft? (på raderna)
- Vad har hänt med madrassen? (på raderna)
- Varför pratar Nelli om en sköld? (mellan raderna)
- Varför blir Shirin både lättad och orolig när hon får reda på att Nelli har stängt av sin förmåga? (mellan raderna)
- Har du sett någon science fiction-film någon gång? (bortom raderna)

Kapitel 16

ORD OCH UTTRYCK

svårtydd, menande blick

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför pekar Nelli mot ön? (på raderna)
- Varför lyser det nästan *vad var det jag sa!* ur Nellis ögon? (mellan raderna)
- Vad hittade Nelli på för lögn? (mellan raderna)

Kapitel 17

ORD OCH UTTRYCK

utmåna ödet, yvig gest, protestera

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför ville Nelli ha en båt? (på raderna)
- Varför hoppas Shirin att Maryam ska säga nej till picknicken på ön? (mellan raderna)
- Skulle du ha vågat ro till Dödens ö? (bortom raderna)

Kapitel 18

ORD OCH UTTRYCK

kombination, olycksbådande, omedelbar, krusning, flack, torrskodd, kalla kårar, hittegods, gravljus, vag, förnimmelse

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vart är de på väg? (på raderna)
- Vad hittar Nelli? (på raderna)
- Varför blir Shirin skrämmd av tranan? (mellan raderna)
- Kan du ro? (bortom raderna)
- Vad måste man ha med sig på en perfekt picknick? (bortom raderna)

Kapitel 19

ORD OCH UTTRYCK

andan i halsen, virvelvind, skenande, taktfast, stoftvirvel

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför skyndar de sig bort från ön? (på raderna)
- Hur förklarar Maryam vad flickorna var med om? (på raderna)
- Vad är Gastholmen? (på raderna)
- Varför blev filmklippet på virvelvinden dåligt? (mellan raderna)

Kapitel 20

ORD OCH UTTRYCK

hummus, stupad, vigd jord, hyssja

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad hör de för ljud? (på raderna)
- Varför blir Shirin lite sur när de andra håller på med mobilerna? (mellan raderna)
- Har du ätit hummus? (bortom raderna)
- Vad grillar du helst? (bortom raderna)

Kapitel 21

ORD OCH UTTRYCK

spillkråka, bita sig i tungan

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad var det som Maryam ville visa? (på raderna)
- Hur hade hackspetten skrämts mer än med sina knackningar? (mellan raderna)
- Vad var det för speciellt med platsen Gästholmen? (mellan raderna)
- Vad hade Nelli i fickan? (mellan raderna)
- Har du spelat Alfapet? (bortom raderna)

Kapitel 22

ORD OCH UTTRYCK

himla med ögonen, underlig

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad hittar de? (på raderna)
- Hur vet de att brevet inte har legat i ett kuvert? (på raderna)
- Varför menade brevskrivaren att deras kärlek var fel? (mellan raderna)
- Vad menar de med att kärlek aldrig kan vara fel? (bortom raderna)

Kapitel 23

ORD OCH UTTRYCK

dunkel, ilning, bedjande, skeptisk

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad vill Bella och Nelli göra trots att det är kväll? (på raderna)
- Vad är det med ön? (på raderna)
- Varför går de ut? (mellan raderna)
- Tycker du om att kvällsbada? (bortom raderna)

Kapitel 24

ORD OCH UTTRYCK

flacka

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför vill Nelli ro till ön igen? (på raderna)
- Varför säger Bella att de kan åka till ön så länge som Nelli rör? (mellan raderna)
- Varför tror du att man säger just "kolsvart"? Och finns det några andra ord för att beskriva att något är väldigt mörkt? (bortom raderna)

Kapitel 25

ORD OCH UTTRYCK

skvalp, muta, fören, kränga, reling, svallvågor

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad är det som ger ifrån sig ett skri? (på raderna)
- Varför rör de inte hem igen? (på raderna)
- Vad är det för lapp som Shirin hoppas att Maryam aldrig får se? (mellan raderna)
- "Muta" är ett engelskt ord som gjorts till ett verb på svenska. Kan du komma på fler exempel? (bortom raderna)

Kapitel 26

ORD OCH UTTRYCK

oroväckande, krampaktig, skräckslagen, lösgöra sig

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad är det som lyser? (på raderna)
- Vilka är Agnes och Majken? (på raderna)
- Varför vet Nelli så mycket om gravljus? (mellan raderna)
- Hur vet Nelli att det är Agnes som hon ser? (mellan raderna)
- Hur dog Agnes? (mellan raderna)

Kapitel 27

ORD OCH UTTRYCK

fästa blicken, avspänd

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad vill Agnes att flickorna ska göra? (på raderna)
- Hur märker de att Agnes verkar nöjd? (mellan raderna)
- Vad är det för brev de pratar om? (mellan raderna)

Kapitel 28

ORD OCH UTTRYCK

rekordfart, GPS, destination, nattlig, snopen

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vem har Nelli hittat? (på raderna)
- Hur får de Maryam att skjutsa? (mellan raderna)
- Vet du varför man säger ”sömmtuta”? Det är intressant med tanke på herbariet som boken handlar om. Googla! (bortom raderna)

Kapitel 29

ORD OCH UTTRYCK

mascara, knotig, illa tilltygad, häpen, forskande blick

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför ändrar sig Majken och låter flickorna stanna? (på raderna)
- Varför blir Majken lite upprörd först? (mellan raderna)
- Vad är det för koppling mellan Olyckan och Agnes? (mellan raderna)

Kapitel 30

ORD OCH UTTRYCK

ansiktsuttryck, blodförgiftning

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vem vad Edit? (på raderna)
- Varför har flickorna en tid att passa? (på raderna)
- Vad menade Majken med att hon kanske skulle få träffa Agnes snart? (mellan raderna)
- Varför undrar Nelli vad Majken hade för kläder på sig på ön? (mellan raderna)
- Vad menade Nelli med att det inte alls var tomt i Majkens hus? (mellan raderna)
- Skulle du vilja veta om det fanns spöken eller andar i ditt hem? (bortom raderna)

Kapitel 31

ORD OCH UTTRYCK

energisk, mellan raderna, buffa

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför ska flickorna komma tillbaka nästa sommar? (på raderna)
- Hur kopplar flickorna ihop Majkens och Agnes historia med sig själva? (mellan raderna)
- Varför flämtar och ler Shirin? (mellan raderna)

Efter läsningen

- Vad tror du kommer hända sen? Det finns inga rätta svar, utan gissa och fantisera om det kommer hända något mer med Shirin och hennes vänner.
- Den här boken är den fjärde delen i en serie. Har du läst de andra böckerna? Del ett heter *Hjärta av damm*, del två heter *Hjärta av sten* och del tre heter *Hjärta av mörker*. Vad tror du att de handlar om?
- Vem eller vilka i berättelsen kan du själv känna igen dig i?
- Finns det något som du tycker att författaren kunde ha skrivit annorlunda?
- Vad gillade du mest med boken?
- Fanns det något du inte gillade lika mycket?
- Varför tror du att boken heter *Hjärta av glas*? Kan du hitta på några alternativa boktitlar?
- När var det som mest spännande?
- Har du någon favoritscen, favorithändelse eller favoritkapitel?
- Har du läst eller sett något annat som påminner om den här boken?
- Är det något i boken du funderar på eller undrar över som du inte har fått svar på?
- Var boken läskig?
- Vad är egentligen läskigt?